

Handreiking Vitale Verenigingen

Sportverenigingen hebben verschillende rollen, taken en verantwoordelijkheden. Die heeft ze voor de eigen leden, voor de sportaccommodatie en ook voor de directe omgeving. Met de handreiking vitale verenigingen krijg je als bestuur inzicht in de eigen ontwikkeling rondom vitaliteit en zien waar je staat. De handreiking is onderdeel van het beleidskader Vitale Verenigingen en sluit aan op het Osse Sport Akkoord.

Om de matrix die hieronder volgt goed te gebruiken is het van belang dat je met elkaar bepaalt wat goed (G) of onvoldoende (O) voor jouw vereniging betekent, zowel kwantitatief (in absolute aantallen bijvoorbeeld) als in kwaliteit. De onderwerpen in de matrix zijn zorgvuldig gekozen en worden op landelijk niveau gebruikt en ingezet ten behoeve van het meten van de vitaliteit van verenigingen.

Betekenis

Een vitale sportvereniging waarborgt de continuïteit van haar vereniging op de korte en lange termijn. Daarvoor is het nodig dat de sportvereniging organisatorisch en financieel gezond is en dat kan laten zien. De vereniging is in staat om het hele jaar door een bijdrage te leveren aan sport- en beweegdoelstellingen en aan de bredere maatschappelijke thema's in stad, dorp of wijk.

Hoe weet je hoe vitaal je bent als vereniging? Dat is een belangrijke vraag waar we met deze handreiking een antwoord op geven. Door regelmatig als bestuur de handreiking te bespreken, spoor je ontwikkelpunten makkelijk op. Ook is de vooruitgang of achteruitgang gemakkelijk in kaart te brengen.

We bespreken drie onderdelen:

1. Organisatiekracht
2. Sport- en beweegaanbod
3. Maatschappelijke oriëntatie

1. Organisatiekracht

Dit onderdeel is voor alle verenigingen belangrijk. Met onderstaande matrix toets je als vereniging waar je staat. Je bespreekt met elkaar waar ontwikkeling op nodig is. De antwoorden geven voor elke vereniging apart een beeld van de mate waarin ze vitaal zijn op het onderdeel organisatiekracht. De meeste onderdelen spreken voor zich. Als vereniging bepaal je zelf wat 'voldoende vrijwilligers' betekent enz. Met betrekking tot de gedragscodes gaat het om discriminatie en grensoverschrijdend gedrag maar ook de ideeën over inclusief sporten en afspraken over integriteit.

	Onderdeel	Waarde				Kenmerk
		O	M	V	G	
Organisatie	Leden					• De ontwikkeling van het ledental is geen bedreiging voor toekomst • Hoge opkomst bij wedstrijden, trainingen, verenigingsactiviteiten

	Kader					• Voldoende vrijwilligers • Voldoende trainers • Voldoende gekwalificeerde trainers/coaches/begeleiders • Nauwelijks vacatures voor (betaalde) medewerkers • Trainers hebben een voorbeeldfunctie
	Bestuur					• Voldoende gekwalificeerde bestuursleden • Stabiel bestuur • Actueel huishoudelijk reglement met gedragscodes voor bestuur en vrijwilligers* • Bestuursleden hebben een voorbeeldfunctie
	Financiën					• Gezonde financiële positie • Jaarlijks een positief resultaat • Ruimte in de begroting voor tegenvallers • Er bestaat een actueel financieel meerjarenplan
	Beleid					• Recente (afgelopen 4 jaar) plannen/doelstelling op papier • Aanwezigheid van draagvlak onder bestuur en leden voor visie • Actueel vrijwilligersbeleid (op papier) • Goede samenwerking tussen bestuur, commissies en vrijwilligers • Het bestuur peilt jaarlijks onder de leden wat er leeft • Taakomschrijving functies op papier • Er is aandacht voor de voorbeeldfuncties van mensen die betrokken zijn bij de vereniging • Er is een vertrouwenspersoon benoemt en er zijn gedragsregels beschreven om grensoverschrijdend gedrag en discriminatie te signaleren en adequaat te handelen* • Roken, overgewicht en alcohol zijn aandachtspunten waar aan gewerkt wordt binnen de vereniging en binnen het aanbod van sport, kantine en buitenruimte.

*zie voor gedragscodes: <https://centrumveiligesport.nl/de-gedragscodes-sport-ook-voor-jou>

2. Sport- en beweegaanbod

Je hebt aan de ene kant het sport- en beweegaanbod en aan de andere kant de sportaccommodatie. Ze passen bij elkaar. Maar waarom biedt een voetbalvereniging alleen maar voetbal aan? Dat is toch niet het enige doel waar je de accommodatie voor kunt gebruiken? Bespreek met elkaar de mogelijkheden om de (buiten)sportaccommodatie een centrale plek te geven in je wijk of buurt. Wat betekent dat voor de activiteiten en het gebruik van de sportaccommodatie? Wat betekent het voor je vereniging?

	Onderdeel	Waarde				Kenmerk
		O	M	V	G	
Sport- en beweegaanbod	Sportaanbod					• Jaarlijkse evaluatie (en aanpassing/vernieuwing) sportaanbod • Vermogen om wekelijks sportaanbod te organiseren • Vermogen om ook voor niet-leden sportaanbod te organiseren al dan niet op reguliere basis • Samenwerking met andere verenigingen in het aanbieden van sport
	Accommodatie					• Capaciteit sluit aan bij behoefte (richtlijnen NOC*NSF) • Goede bezetting • Accommodatie is in goede staat • Financiering/huur/onderhoud is naar wens • Accommodatie is naar behoefte beschikbaar • Accommodatie is beschikbaar ook voor anderen

						• Accommodatie – (binnen en buitenruimte) is rookvrij
--	--	--	--	--	--	---

3. Maatschappelijk oriëntatie

Voor de gemeente Oss is het belangrijk om samen met sportvereniging op te trekken in het maatschappelijke domein. Dat kan op vele manieren. Dat kan vanuit de sportaccommodatie die mogelijk ruimte biedt voor anderen. Je kunt als vereniging activiteiten bedenken voor een meer kwetsbare groep mensen. Je kunt voor een wijk of buurt sportactiviteiten op maat aanbieden. Stel ruimte beschikbaar aan andere wijkinitiatieven of toon betrokkenheid bij sportstimuleringsprojecten. Kortom het is belangrijk dat de vereniging niet alleen voor zichzelf zaken organiseert maar ook naar buiten treedt, zichtbaar is en positief bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente Oss en het Osse Sportakkoord.

	Onderdeel	Waarde				Kenmerk
		O	M	V	G	
Maatschappelijke oriëntatie	Intentie					- Hoe denk je over een actieve bredere maatschappelijke rol – en welke rol past? - Heeft de vereniging plannen voor een bredere maatschappelijke functie en hoe ziet dat eruit? - Hoe denk je over samenwerking met andere (niet sport)verenigingen? - Hoe sta je tegenover het delen van faciliteiten met anderen voor initiatieven uit de wijk, buurt of stad? - Zijn er plannen voor het delen van faciliteiten en hoe ziet dat eruit?
	Activiteit					- Bespreek in welke mate de vereniging actief een maatschappelijke rol heeft. - Welke acties onderneem je voor een bredere maatschappelijke rol? - Bespreek in welke mate de vereniging samenwerkt met andere (niet sport)verenigingen. - Bespreek in welke mate de sportaccommodatie wordt ingezet voor initiatieven uit de wijk, buurt of stad.

Legenda:

O = onvoldoende

M = matig

V = voldoende

G = goed